

Folketingets Finansudvalg

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
digmin@digmin.dk

Sagsnr.
2024-52

Afslutning af MitID-projektet

Doknr.
58003

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet orienterer hermed Finansudvalget om afslutning af MitID-projektet.

Dato
16-01-2024

Finansudvalget tiltrådte den 14. marts 2019 aktstykke nr. 26 2019/2020 med anmodning om at gennemføre MitID-projektet. Den 3. juni 2021 blev Finansudvalget ved orienterende akstykke 249 2020/2021 orienteret om forlængelse af MitID-projektet med forventet afslutning i tredje kvartal 2022. Som orienteret om i brev af den 2. januar 2023 blev den formelle afslutning af MitID-projektet imidlertid yderligere udskudt med henvisning til, at den afsluttende driftsprøve for MitID endnu ikke var gennemført.

Som ligeledes orienteret om i brevet af den 2. januar 2023 påvirkede forsinkelsen af afslutning af driftsprøven ikke driften af MitID, idet drifts- og forvaltningsorganisationen for MitID på daværende tidspunkt var fuldt etableret med 4,9 mio. brugere allerede overgået til løsningen. Driftsprøven blev gennemført den 25. maj 2023 og blev godkendt den 16. juni 2023. Projektets sidste leverance blev herefter betalt i juli 2023 (Q3) hvorefter projektet overgik til realisering og drift, jf. statens it-projektmodel.

MitID anvendes i dag af over 5 millioner brugere. I overgangen fra NemID til MitID har der været en periode med paralleldrift af de to løsninger fra første go live af MitID den 6. juni 2021, til NemID blev lukket den 31. oktober 2023. Således havde brugerne tid til at komme på den nye løsning, imens private og offentlige tjenesteudbydere har haft tid til at implementere MitID og samtidig sikre brugernes adgang til de digitale tjenester i overgangsperioden.

Projektets formål

Projektet havde til formål at etablere en fremtidssikret, brugervenlig og sikker løsning for elektronisk validering af en persons identitet som erstatning for NemID, og som fortsat kan anvendes på tværs af den offentlige og private sektor.

MitID-løsningen

Det er centralt, at MitID-løsningen kan benyttes på tværs af den offentlige og private sektor, og at borgerne har tillid til løsningen. MitID skal derfor være brugervenligt og sikkert, og løsningen skal løbende opdateres og tilpasses i overensstemmelse med den teknologiske udvikling samt nyeste sikkerhedskrav og -standarder.

MitID-projektet var et komplekst og kritisk it-infrastrukturprojekt, og udrulningen af MitID har berørt borgere, virksomheder og myndigheder bredt. Udviklingen og etableringen af MitID har derfor krævet en bred inddragelse af interessenter og et tæt samarbejde med centrale aktører som fx kommunerne, borgerservice, bankerne og frivillige organisationer.

For at sikre, at MitID kan anvendes bredt på tværs af den offentlige og private sektor, har det været afgørende tidligt at etablere et tæt samarbejde med finanssektoren om løsningen, hvilket blev realiseret gennem MitID Partnerskabet.

Et partnerskab mellem den offentlige sektor og pengeinstitutterne

MitID Partnerskabet (fremover blot Partnerskabet) består af Digitaliseringsstyrelsen på vegne af den offentlige sektor (stat, kommuner og regioner) og Finans Danmark (via datterselskabet FR1) på vegne af de danske pengeinstitutter. Partnerskabet ejer og driver MitID i fællesskab.

Partnerskabet blev etableret tidligt i arbejdet med MitID-projektet. Dette betød, at offentlige og private behov kunne tænkes ind i løsningen helt fra de tidlige faser af projektet under løsningens design og specifikation, og med øje for at udvikle den bedst mulige løsning til samfundet som et hele.

Parterne i Partnerskabet bidrager med fælles finansiering og dermed deling af omkostninger til både udvikling, videreudvikling og drift. Endvidere følger af Partnerskabet, at den offentlige og private sektor bidrager med og deles om vigtige kompetencer og viden i arbejdet med løsningen.

MitID's infrastruktur

Det har været og er fortsat en prioritet for Partnerskabet at udvikle MitID som en sikker, brugervenlig, stabil og fremtidssikret løsning. Det fordrer blandt andet, at det skal være så nemt som muligt at videreudvikle og tilpasse MitID, når behovene ændrer sig. Derfor er MitID-løsningen bygget op af forskellige lag.

I midten findes løsningens kerne, som udgør MitID's centrale funktionalitet og virkemåde. Omkring kernen findes et lag af "brokere". En broker er en certificeret virksomhed, der faciliterer, at en tjenesteudbyder, fx en myndighed, en bank eller et forsikringsselskab, kan få adgang til kernen. Derved kan en tjenesteudbyder bruge en broker til at få adgang til MitID systemet, sådan at tjenesteudbyderen kan tilbyde sine brugere eller kunder at logge ind med MitID.

Den lagdelte struktur betyder, at det kun er brokerne og ikke hver enkelt tjenesteudbyder, der skal forholde sig til ændringer som følge af videreudvikling af MitID, og at der samtidig er høj grad af kontrol med, hvem der har adgang til brugernes identiteter, placeret i kernen. Det øger både løsningens stabilitet og sikkerhed.

Opfyldelse af EU-lovgivning

MitID efterlever eIDAS forordningen, som definerer de krav og standarder til nationale, offentlige selvbetjeningsløsninger, der muliggør brug af digitale identiteter på tværs af EU's medlemslande. I forlængelse af eIDAS har Danmark udarbejdet en National Standard for Identiteters Sikringsniveau (NSIS), der implementerer kravene i eIDAS i dansk kontekst, herunder de gældende krav om at eID-løsninger skal leve op til de tre sikringsniveauer (Lav, Betydelig og Høj).

Fra 18. september 2018 har offentlige tjenesteudbydere i alle EU-lande været forpligtet til at modtage og anerkende officielle, digitale identiteter fra andre EU-lande på linje med landets egne digitale identiteter. MitID er godkendt i EU som Danmarks nationale eID-løsning, så identiteter fra MitID skal anerkendes på tværs af EU.

For den finansielle sektor er der fra 2018 indført et revideret betalingstjenstedirektiv, PSD2. Direktivet stiller blandt andet detaljerede krav til, hvordan autentifikation og transaktionsgodkendelse skal foretages, fx betalinger via netbank. Reglerne er implementeret i dansk lovgivning med lov om betalinger, der trådte i kraft den 1. januar 2018. MitID understøtter disse regulatoriske krav, i det omfang de relaterer sig til MitID-funktionalitet. Europa-Kommissionen har i juni 2023 fremsat forslag om et opdateret betalingstjenstedirektiv, PSD3. Det ligger i naturlig forlængelse af arbejdet med MitID, at kommende regler løbende vil blive iagttaget, og MitID tilpasset, hvor det er påkrævet.

Udgifter ved projektet

Udviklingsomkostningerne i MitID-projektet er delt ligeligt mellem parterne i Partnerskabet, jf. ovenfor. I nedenstående præsenteres den offentlige halvdel af MitID-projektomkostningerne, som afholdes fællesoffentligt, ud fra en fordelingsnøgle på henholdsvis 40-40-20 pct. mellem stat, kommuner og regioner.

De offentlige projektudgifter er ved nedlukning af projektet opgjort til 378,9 mio. kr. ekskl. renteomkostninger (2023-PL). Hertil kommer renteudgifter på 56,4 mio. kr. så de samlede realiserede projektudgifter inkl. renteomkostninger bliver 435,3 mio. kr.

Projektets senest godkendte baseline fra 2021 er på 438,4 mio. kr. ekskl. renteudgifter (2023-PL). De samlede projektudgifter er således 59,5 mio. kr. lavere end forventet ved seneste baseline, hvilket primært skyldes uforbrugt risikopulje. Ved seneste baseline i 2021 var projektets samlede risikopulje estimeret til 61,8 mio. kr.

Den tilnærmelsesvis uforbrugte risikopulje skyldes, at de i MitID projektet indtrufne risici primært har påvirket driftsudgifterne til MitID og NemID, snarere end selve projektets udgifter. Det tydeligste eksempel herpå er forlængelse af driften af NemID for at mitigere risici i MitID projektet. Denne forlængelse af driften af NemID ledte ikke til øgede MitID projektudgifter, men i stedet til øgede NemID driftsudgifter.

De indtrufne risici i MitID projektet har således ikke haft væsentlig betydning for de samlede MitID projektudgifter. Det bemærkes imidlertid, at den forlængede NemID drift har påvirket MitID projektets gevinstbillede negativt, fordi NemID kunne lukkes senere end først antaget i projektet. Dette uddybes i næste afsnit.

Nedenfor fremgår en nedbrydning af de endelige projektudgifter.

Samlet økonomi, udgiftsbaseret	
Mio. kr., 2023-PL	Total
Projektudgifter, ekskl. renter	378,9
Interne	88,4
- Aktiverbare	10,0
- Ikke aktiverbare	78,5
Eksterne	290,5
- Aktiverbare	238,6
- Ikke aktiverbare	51,9
Andre ordinære	-
Risikopulje	-

Økonomiske gevinster ved projektet

Projektets samlede bruttogevinster var ved seneste baseline i 2021 vurderet til 253,8 mio. kr. Ved bruttogevinster menes den samlede forskel mellem driftsudgifterne for MitID i hele businesscasens periode (2014-2031), sammenlignet med tilsvarende driftsudgifter, hvis man ikke havde gennemført MitID-projektet, og i stedet havde fortsat driften af NemID. Ved projektafslutning vurderes de samlede bruttogevinster at være reduceret til 8,8 mio. kr. Dette fald på i alt 245,0 mio. kr. skyldes primært følgende to fordyrelser ift. forventningen ved seneste baseline:

- Dobbelt drift: Ved seneste baseline i 2021 var det forventningen, at NemID ville blive endeligt udfaset ultimo december 2022. Pga. projektforsinkelser i både MitID-projektet samt projektet, der indeholder MitID Erhverv, blev NemID forlænget frem til 31. oktober 2023. Denne forlængelse af NemID har samlet kostet 136 mio. kr.
- Øgede udgifter til driftsbemanning: De årlige udgifter til intern driftsbemanning i Digitaliseringsstyrelsen er siden baseline opjusteret med 6,0 mio. kr. årligt fra 2022 og frem til 2031, hvor businesscasen ophører. Baggrunden for dette løft er, at Digitaliseringsstyrelsen har erfaret, at der følger en større forvaltningsopgave end først antaget med hjemta-

gelsen af ejerskabet over en så central infrastruktur som MitID. Den øgede driftsbemanning er aftalt ved økonomiaftalen for 2023 mellem stat, regioner og kommuner og efterfølgende indarbejdet på Finansloven for 2023.

Disse to ændringer i driftsudgifter forklarer i alt ca. 196,0 mio. kr. af det samlede fald i brutto-gevinster på 245,0 mio. kr. De resterende 49,0 mio. kr. skyldes øvrige justeringer i MitID's driftsudgifter i perioden fra baseline i 2021 og frem til businesscasens ophør i 2031. I dette indgår bl.a. en opjustering af det forventede antal offentlige autentifikationsanmodninger (forsøg på login med MitID på offentlige sider og platforme). Betalingen for det øgede antal offentlige MitID-transaktioner afholdes centralt af Digitaliseringsstyrelsen, hvilket betyder højere årlige omkostninger til anvendelsen af MitID.

Ikke-økonomiske gevinster ved projektet

Projektet har gevinster af ikke-økonomisk karakter, som følger af de strategiske målsætninger for løsningen, og som skal findes hos både borgere, myndigheder og private tjenesteudbydere. Gevinsterne er historisk set defineret relativt til NemID-løsningen på et tidspunkt, hvor login med NemID skete via NemID-nøglekortet, dvs. før lanceringen af NemID nøgleappen. På daværende tidspunkt var det således regnet for en væsentlig gevinst ved MitID, at MitID ville have en app-baseret tilgang. Lanceringen af NemID nøgleappen i 2018 betød imidlertid, at antagelsen om denne en gevinst ved MitID relativt til NemID bortfaldt. De øvrige ikke-økonomiske gevinster ved MitID finder imidlertid fortsat relevans.

For det første findes i MitID de forskellige sikringsniveauer Lav, Betydelig og Høj. Det tillader, at MitID anvendes til offentlige og private tjenester med højt sikkerhedsbehov, samtidig med at brugerne også kan benytte MitID til let at tilgå private tjenester med lavere sikkerhedsbehov. Brugere oplever således at kunne benytte ét velkendt system til sømløst at tilgå forskellige tjenesteudbydere med forskellige sikkerhedsbehov. De differentierede sikringsniveauer tillader således brugerne en fleksibilitet i, hvordan MitID anvendes til forskellige formål. Som en afledt gevinst heraf opfylder MitID også kravene i NSIS og er dermed i overensstemmelse med den gældende EU-lovgivning på området.

For det andet er MitID designet med henblik på at gøre det både mere sikkert og lettere for borgeren at anvende to-faktor-login. Brugere har således flere muligheder i MitID end tidligere, fx kan flere personer have MitID aktivt på én telefon eller tablet. Brugere kan hertil let tilføje og fjerne aktive apps eller kodevisere mv. fra selvbetjeningsuniverset på MitID.dk. Endvidere er MitID kodevisere og kodeoplæsere i modsætning til NemID nøglevisere upersonlige, hvilket vil sige at de er generiske og ikke knyttet til borgerens identitet ved fremsendelse. Borgeren skal derimod selv aktivere kodeviseren eller kodeoplæseren online efter modtagelse. Dette var ikke muligt i NemID, og er med til at styrke sikkerheden i MitID.

Den tidligere beskrevne lagdelte opbygning af MitID betyder, at MitID nemmere end NemID kan tilpasses fx ændrede sikkerhedskrav eller -behov, fx som følge af opdateret regulering eller nye typer svindel.

Endelig understøtter MitID i vid udstrækning, at borgere med særlige behov kan anvende løsningen. Disse borgere kan fx som alternativ eller supplement til MitID appen anvende en analog kodeviser, en kodeoplæser i tilfælde af begrænset syn, eller en chip hvis behov for at godkende med MitID mange gange hver dag, fx i forbindelse med arbejde. MitID sikrer dermed at forskellige brugergrupper fortsat har adgang til tjenester.

Overgang til drift

Med godkendelse af den gennemførte driftsprøve den 16. juni 2023 overgik MitID formelt til realiseringsfasen og til drift. MitID's drifts- og forvaltningsorganisation (DFO) var imidlertid etableret allerede i foråret 2022. Denne tidlige etablering af DFO'en skulle sikre, at borgerne løbende kunne migrere til MitID, imens NemID fortsat var funktionelt. Således var MitID etableret som en funktionel løsning, der var under implementering i samfundet, allerede før driftsprøven var gennemført, og før NemID blev lukket. Den formelle overgang til drift i juli 2023 har derfor ikke medført ændringer i det daglige arbejde med løsningen.

Tidsplan for fremtidige orienteringer

Finansudvalget forventes orienteret om status for projektets drift og effekt i 3. kvartal 2024, ét år efter projektets afslutning.

Med venlig hilsen

Marie Bjerre